NSiR - Nova Sento in Rete
N. 1103 (30/2021)

Aperiodico della Federazione Esperantista Italiana

Federazione Esperantista Italiana: posta fei@esperanto.it ; internet http://www.esperanto.it
Itala Esperantista Junularo: posta iej@esperanto.it ; internet http://iej.esperanto.it
Via Villoresi, 38 IT-20143 Milano Tel 02 58100857

Mandate i vostri contributi a: Norberto Saletti, notiziario@esperanto.it
indicando nell'oggetto "Per Nova Sento in Rete"
NON RISPONDETE AL MESSAGGIO CON CUI ARRIVA NSiR
I messaggi che arrivano al sistema non vengono gestiti.
Le lettere non firmate non saranno pubblicate.

Tutto il materiale distribuito da NSiR è riproducibile citandone la fonte.

ISCRIVETEVI ALLA FEDERAZIONE ESPERANTISTA ITALIANA
http://www.esperanto.it/iscrizione-fei.htm

LIBRERIA
http://www.esperanto.it/libri.htm
feilibri@esperanto.it

INCONTRI ESPERANTISTI IN ITALIA
Il Congresso Nazionale: http://kongreso.esperanto.it
Il Festival Giovanile di Pasqua: http://iej.esperanto.it/ijf

IL 5 PER MILLE ALLA FEI
Indicate il codice fiscale **80095770014** nella vostra dichiarazione dei redditi, realizzeremo grandi progetti!

Indice articoli

- Deklaro de TEJO kaj UEA okaze de la Tago de la Junularo 2
- Dankon, Gino 3
- Congresso di Assisi 3
- BresciaOggi 4
- L'Isola delle Rose 5
- Eh, tio ne okazus, se oni uzus esperanton 9

DEKLARO DE TEJO KAJ UEA OKAZE DE LA INTERNACIA JUNULARA TAGO, 12 AŬGUSTO 2021

En 1999, la Ĝenerala Asembleo de UN (RES 54/120) aprobis "la rekomendon de la Monda Konferenco de Ministroj de Junularo (...), ke la 12-a de aŭgusto estu deklarita Internacia Junulara Tago". La starigo de tiu grava tago estis rimarkinda, ĉar ĝi emfazis la centran rolon de junuloj en la publika sfero kaj rilate al nuntempaj aferoj, en kiuj niaj socioj luktas.

Dudek unu jarojn poste, ni povas vidi kiom signifa kaj trafa ĉi tiu establo estis. Efektive, tra la jaroj, junulara partopreno en la kampoj de klimata agado, genra egaleco, socia justeco, paco kaj sekureco kaj aliaj gravaj temoj por Tutmondaj Homaj Rajtoj estis rimarkinda kaj esenca. Junuloj fervore kontribuis al mondo respektema al homaj rajtoj kaj UN-valoroj, kreante ŝancojn kaj esperon por tiuj, kiuj estas en vundeblaj kondiĉoj. Ni povas observi la pliigitan junularan partoprenon en la UN-sistemo, en la Konsilio de Eŭropo, la Eŭropa Unio kaj aliaj demokratiaj strukturoj, kaj ilian unikan kontribuon al la Celoj por Daŭrigebla Evoluigo kaj la Agendo 2030, kie ili "estis aktivaj arkitektoj en ĝia disvolviĝo kaj daŭras okupiĝi pri la kadroj kaj procezoj kiuj subtenas ĝian efektivigon, sekvadon kaj kontrolon."

La Internacia Junulara Tago estas ne nur tago por festi, sed ankaŭ por plifortigi la devontigon de la Membraj Ŝtatoj aktive enplekti kaj konsideri junulojn en siaj decidoj. Ekzemple, la temo de la ĉi-jara Junulara Tago estas "Transformaj Manĝaĵaj Sistemoj: Junulara Novigado por Homa kaj Planeda Sano." Ĉi tiu temo leviĝis ankaŭ dum la Junulara Forumo 2021 de EKOSOK, kie miloj da junuloj aktive partoprenis, kie, laŭ ties raporto, "la elstarigitaj aferoj kaj prioritatoj inkluzivis iliajn vidpunktojn pri la efiko de la pandemio KOVIM-19, aparte rilate al ĝia efiko al homa sano, la naturmedio kaj nutraĵaj sistemoj."

Ĉi-tiu tutmonda afero estas pritraktebla nur se junaj homoj estas aktiva parto de la solvo. Tial en la oficialaj rezultaj rekomendoj de la Forumo oni mencias, ke: "junaj partoprenantoj emfazis la gravecon labori por pli justaj manĝosistemoj. Krome, oni reliefigis la bezonon ke junuloj faru informitajn decidojn pri manĝaĵaj elektoj per kreskanta tutmonda edukado pri la plej sanaj kaj daŭrigeblaj ebloj por individuoj kaj por la medio."

Tutmonda Esperantista Junulara Organizo (TEJO), kiel monda organizaĵo de junuloj, evoluigis tra la jaroj centran rolon en la internacia kampo de junularaj rajtoj, precipe rilate al kulturo kaj lingvoj, kie junuloj aktive partoprenas kaj rajtas kontribui per siaj ideoj kaj agoj. En ĉi tiu Internacia Junulara Tago, TEJO, en partnereco kun Universala Esperanto-Asocio (UEA), dankas ĉiujn junulojn kiuj kontribuis al nia misio kaj al la unika mesaĝo de nia movado, kaj ni promesas plu batali por junulaj rajtoj, niaj rajtoj, je tutmonda nivelo.

DANKON, GINO

Gino Strada, la ideinto de "Emergency", kiu konstruis kaj funkciigis hospitalojn en 18 landoj, helpante centojn da miloj da homoj, sen konsidere de raso, sekso, religio, lingvo, etno, kaj neniu alia tia disdivido de la homaro, mortis la 13an de aŭgusto, je la aĝo de 73 jaroj. Lia verko, "Papaveri verdi. Cronache di un chirurgo di guerra" estis tradukita al esperanto en 2013; jen la kovrilo de tiu libro, kiun ni esperas estos baldaŭ rehavebla ĉe la libroservoj.

CONGRESSO DI ASSISI

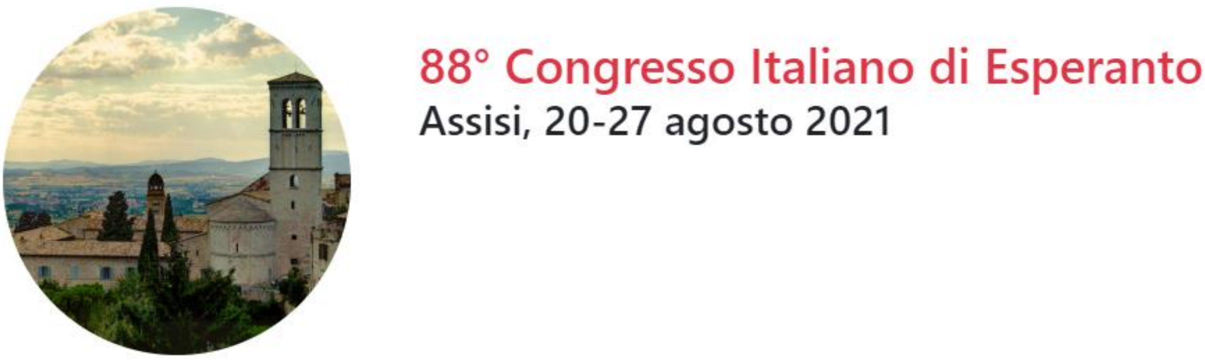

Manca ormai pochissimo al Congresso, stavolta finalmente non Virtuale, degli esperantisti italiani. Abbiamo già pubblicato il programma: vi siete segnati tutti gli appuntamenti di vostro interesse?

BRESCIAOGGI

Il quotidiano "Bresciaoggi" parla dei nostri 134 anni di vita!

Brescia e l'esperanto La lingua universale trova casa in città

Tra un anno il congresso nazionale «La pace per un popolo europeo»

Lo scorso 26 luglio la lingua esperanto festeggiava i suoi 134 anni di vita. Nata grazie all'opera di un oculista ebreo, Ludvik Zamenhof, che il 26 luglio del 1887 consegnava a uno stampatore di Varsavia i suoi manoscritti, contenenti la prima grammatica e le prime opere di letteratura della lingua esperanto, la lingua universale per eccellenza è legata a doppio filo con Brescia, dove si trova uno dei suoi gruppi più attivi: il bresciano Luigi Fraccaroli è il presidente nazionale, e a Brescia, dal 20 al 27 agosto 2022, si terrà l'89esimo congresso italiano di Esperanto. A Brescia, inoltre, l'anno scorso si era aperto con l'intitolazione a Zamenhof di una nuova via della città, quella che si è creata con l'apertura della nuova Esselunga a nord della città.

«Il valore dell'esperanto come lingua ha ottenuto nel tempo numerosi riconoscimenti - testimonia il presidente Fraccaroli -. Nel 1954 l'Unesco ha approvato una risoluzione in cui viene riconosciuto che i risultati ottenuti dall'esperanto in materia di scambi culturali coincidono con i propri scopi ed ideali». Non a caso il tema del convegno che verrà ospitato a Brescia il prossimo anno avrà come tema «La pace non capita per caso: il ruolo attivo dei gemellaggi tra città nella costruzione di un popolo europeo». «Ci sono bambini madrelingua - continua Fraccaroli -. Molte altre persone, invece, imparano l'esperanto durante l'adolescenza o l'età adulta attraverso corsi in rete o in presenza, ad esempio nei numerosi gruppi locali che compongono la Federazione Esperantista Italiana, la principale associazione esperantista in Italia. Esiste anche una Wikipedia in questa lingua, lanciata nel 2001 e forte di ben 300.000 articoli. Oggi, come nel 1887, l'esperanto si dimostra uno strumento valido e attuale di comunicazione: a 134 anni di distanza, svariate centinaia di migliaia di persone nel mondo parlano correntemente esperanto, e il movimento esperantista è una splendida realtà internazionale, la sola diffusa senza barriere in tutti i Paesi di tutti i continenti. L'auspicio è che l'Unesco dichiari il 26 luglio Giornata Internazionale dell'Esperanto». S.Sal.

L’ISOLA DELLE ROSE

Dal libro di Giorgio Rosa, “L’Isola delle Rose”, ripubblicato quest’anno, ecco alcune immagini su ciò che significò l’esperanto per questo “esperimento sociale”. Presentiamo la dichiarazione sul perché della scelta dell’esperanto, e lo Statuto.

All'Isola delle Rose si comunica in Esperanto

L'ingegner Rosa costruì un mondo *ex novo*, libero da qualsiasi altra giurisdizione, utilizzando l'esperanto come lingua ufficiale dell'Isola. Erano in questa lingua tutti i documenti di Stato, come anche il suo Atto Costitutivo che vedrete riportato di seguito. Non conosciamo il motivo per il quale la scelta ricadde proprio sull'esperanto ma tale decisione certamente favorì il pieno sostegno alla causa dell'Isola da parte di Padre Albino Ciccanti, allora presidente della diffusione dell'esperanto nel mondo.

L'esperanto è una lingua internazionale artificiale (creata dall'ingegno di una o più persone che ne sviluppa fonologia, vocabolario e morfologia) basata su poche regole grammaticali, su un utilizzo massiccio di prefissi e suffissi e sulla formazione di parole con radici provenienti da lingue neolatine, germaniche e slave.

Fondata nel 1887 dall'oculista e linguista polacco Ludwik Lejzer Zamenhof, con l'intento di favorire la comunicazione tra gli individui di idiomi differenti, l'esperanto oggi è parlata da circa 2 milioni di persone in tutto il mondo oltre ad essere stata proposta come lingua ufficiale per un altro microstato, il Moresnet tra Belgio, Germania e Paesi Bassi.

Tra le istituzioni che regolano l'esperanto, ne proteggono i principi linguistici e ne promuovono la diffusione e l'insegnamento, si ricordano l'Istituto Linguistico Indipendente Accademia di Esperanto (Akademio de Esperanto), l'associazione senza scopo di lucro IIE (Istituto Italiano di Esperanto), la FEI (Federazione Esperantista Italiana) e la UEA (Università Esperanto Asocio).

Inoltre collabora con queste ultime e si trova proprio a Bologna la storica associazione Gruppo Esperantista Bolognese "Achille Tellini 1912" (GEB) di via Avesella 16, da sempre impegnata nello studio dell'evoluzione dell'esperanto e nella sua conservazione.

L'esperanto, nonostante la solida ed efficace evoluzione avuta nel tempo, è una lingua di cui ancora oggi si conosce poco e ciò ha condotto a numerosi interrogativi, dubbi e critiche sulla sua completa ammissibilità ad essere considerata come potenziale insegnamento da introdurre nelle scuole.

Da anni i Papi celebrano la Santa Messa della Pasqua e del Natale anche in esperanto prima del latino.

Hodiau, la subscribantoj ĉi tie kunigitaj en la Insulo de la Rozoj decidis tion, kio sekvas :

Art. 1 - La tuta areo de la Insulo de la Rozoj, aŭ kovrota, en Adriatiko laŭ la ideala rekto kunigante Torre Pedrera (Italio) al Pulj (Jugoslavio) (je preskaŭ 12 Km. malproksime de Torre Pedrera kaj je 120 Km. de Pulj) konsistigos la Liberan Teritorion de la Insulo de la Rozoj.

Art. 2 - Tiu Teritorio estos regata pere de prezida konsilantaro kiu konsistas, por la unuopaj departementoj, el la subnotitaj organismoj reprezentataj nun tente de la ienoj personij.

0) Prezidanto de la konsilantaro

li estos komisiita kunordigi kaj direkti la tutan agadon de la konsilantaro, kaj prenos la necesajn rimedojn laŭ la konstitucio = Dott.Ing.Antonio Malossi

1) Financa Departementestro

li superrigardos la ĝeneralajn financajn aferojn, la bilancojn de la regno, kaj ankaŭ gardos la konstituotan Bankon de la Rozoj = Prof. Maria Alvergna

2) Internaj Aferoj Departementestro

li kontrolos la Havenon, la konservadon de la dokumentoj, la vivoregistradon, de la loĝantaro, la publikan sanon, la justecon, la defendon, kaj la instruadon; = Dott.Carlo Chierici

3) Industria kaj komerca Departementestro

lo kontrolos kaj kunordigos la societojn konstituotaj por pli bone kunaranĝi la tutan agadon en la Teritorio.=Dott. Luciano Marchetti

4) Rilataj Departementestro

li prizorgos marajn , aerajn, telegrafajn, telefonajn, gazetarajn, komunikadojn. = AvvTo Luciano Molè

5) Eksterlandaj Aferoj Departementestro

li estos komisiita pri la kontaktoj kun la konsulaj kaj la internanciaj instancoj. = Dott.Prof. Cesarina Mezzini

Art. 3 - Flago de la Libera Teritorio estos oranĝa standardo: centre blanka blazono entenanta bukedon el kvar ruĝaj rozoj kun verdaj tigoj.

Art. 4 - Oficiale lingvo estos Esperanto.

Art. 5 - Oficiala himno estos steuermann las die Wacht -Wagner

Art. 6 - Interŝanĝa mono estos metala; la karakterizajoj estos fiksataj per posta dekreto samekiel la statuto de la Banko de la Rozoj.

Art. 7 - La Leĝaj Dekretoj aprobitaj de la konsilantaro kaj subskribitaj de la koncerna Departementestro estos publikigataj en la Oficiala Gazeto kaj validos ek de dekkvin tagoj post ties eldono escepte de alia defido.

Art. 8 - La prezidanto zorgos pri la estigo de oficiala kolekto de la aktoj de la regno (arkivo).

Art. 9 - La Prezidanteco publikigos la konstitucion antaŭe aprobita fare de tiu ĉi konsilantaro.

Haveno Verda L.T. Insulo de la Rozoj, la 1an de majo 1968a.

EH, TIO NE OKAZUS, SE ONI UZUS ESPERANTON!

Grazie alla collaborazione di una lettrice, che merita un elogio, ecco una chicca trovata in un rifugio in Valle d’Aosta. Bambini con superpoteri spazzano via i gabinetti! Controllate bene i vostri pargoli!

E, se trovate in giro chicche come questa, mandatele alla redazione!